

Sygn. akt VII Ka 34/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tomkiewicz (spr.)

Sędziowie SSO Magdalena Chudy

SSO Remigiusz Chmielewski

Protokolant st.sekr.sądowy Monika Tymosiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Małgorzaty Stypułkowskiej

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2015r.

sprawy **K. K. (1)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 13§1 kk w zw z art. 282 kk i art. 191§1 kk w zw z art. 11§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora , oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 1 października 2014r. sygn. akt VII K 1316/13

zaskarżony wyrok uchyla i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego jej rozpoznania.

Sygn. akt VII Ka 34/15

UZASADNIENIE

K. K. (1) został oskarżony o to, że w dniu 16 lutego 2012 roku przy ul. (...) kierował pod adresem pokrzywdzonego groźby pozbawienia życia i groził zaborem pojazdu będącego własnością pokrzywdzonego, przy czym groźby te wzbudziły uzasadnioną obawę, że będą spełnione, przez co usiłował doprowadzić pokrzywdzonego do zapłaty kwoty 4000 zł za inny podmiot;

tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k w zw. z art. 282 k.k. i art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym wyrokiem z dnia 1 października 2014 roku, w sprawie sygn. akt VII K 1316/13 orzekł:

Oskarżonego K. K. (2) uznał za winnego tego, że w dniu 16 lutego 2013 roku w O. na parkingu ul. (...) kierował pod adresem A. K. groźby użycia przemocy oraz użył przemocy szarpiąc go i przewracając dla zmuszenia pokrzywdzonego do pozostawienia na parkingu samochodu marki B. (...) o nr rej. (...) w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności w

kwocie 4000 zł z tytułu dzierżawy pomieszczenia myjni samochodowej należnej oskarżonemu od innej osoby, którą jako pełnomocnik reprezentował A. K., tj. popełnienia przestępstwa określonego art. 191 § 2 k.k. i za to skazał go:

I. na podstawie art. 191 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 58 § 3 k.k. na karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych po 30 (trzydzieści) złotych każda,

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 2 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił oskarżonemu tytułem próby na okres (jednego) roku;

III. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego K. K. (1) środek karny w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody tytułem zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę poprzez zapłatę kwoty 300 (trzysta) złotych na rzecz A. K.,

IV. na podstawie art. 29 ust.1 ustawy z dnia 26.05.1982 r Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. D. kwotę 959 zł 40 gr , w tym podatek od towarów i usług w kwocie 179 zł 40 gr z tytułu kosztów nieopłaconego pełnomocnictwa udzielonego oskarżycielowi z urzędu,

V. na podstawie art. 628 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym z tytułu opłaty kwotę 150 zł.

Od tego wyroku apelacje wniósł oskarżyciel publiczny, pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego oraz oskarżony.

Prokurator zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości na korzyść oskarżonego, zarzucając mu :

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia który miał wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, iż zgromadzony materiał dowodowy potwierdza, iż w dniu 16 lutego 2012 r w O. K. K. (1) kierował wobec A. K. groźby karalne oraz stosując przemoc zmuszał go do określonego zachowania w celu uzyskania zwrotu wierzytelności i wyczerpało znamiona przestępstwa z art. 191 § 2 k.k., podczas gdy szczegółowa analiza materiału dowodowego nie wskazuje, aby sposób działania K. K. (1) nosił znamiona gróźb karalnych, a stosowanie przez K. K. (1) przemocy miało wymusić na A. K. zwrot wierzytelności w kwocie 4 000 zł.

Wskazując na powyższy zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi Rejonowemu w Olsztynie, VII Wydział Karny do ponownego rozpoznania.

Oskarżony K. K. (1) zaskarżył w/w wyrok w całości, zarzucając mu:

Sygn. akt VII Ka 34/15

błędne ustalenie, że dopuścił się opisanego w wyroku czynu podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego, w szczególności płyty CD z nagraniem przedmiotowego zajścia wskazuje, iż takie rozstrzygnięcie jest błędne a zdarzenia miało inny przebieg niż przyjęto w wyroku.

W związku z powyższym wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od postawionego zarzutu.

Pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zaskarżył orzeczenie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i środku karnym, tj. pkt I-III wyroku.

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k. rozstrzygnięciu temu zarzucił:

1) rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary za przypisane mu przestępstwo z art. 191 § 2 k.k. poprzez wymierzenie oskarżonemu kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 30 zł z warunkowym zawieszeniem jej

wykonania na okres próby 1 roku, która to kara w orzeczonym wymiarze z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest rażąco łagoda i nie stanowi dla oskarżonego realnej dolegliwości i nie czyni zadość celom prewencyjnym i sprawiedliwościowym kary, jako adekwatnej reakcji za popełnione przestępstwo w stosunku do charakteru i stopnie społecznej szkodliwości popełnionego przestępstwa,

2) rażąco niewspółmierność wymierzonego oskarżonemu środka karnego w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę 300 zł na rzecz A. K., która to kwota jest rażąco niska w stosunku do zadośćuczynienia adekwatnego do doznanej krzywdy.

W oparciu o przedstawiony zarzut wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I w zakresie rozstrzygnięcia o wysokości kary grzywny poprzez wymierzenie oskarżonemu kary grzywny wysokości 100 stawek dziennych po 30 zł każda;
2. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II poprzez jego uchylenie;
3. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt III w zakresie wysokości orzeczonego środka karnego poprzez orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę kwoty 5 000 zł na rzecz A. K..

Sygn. akt VII Ka 34/15

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Nie przesądzając ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie podnieść należy, że z analizy akt sprawy wynika potrzeba uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Analiza dowodów dokonanych przez Sąd Rejonowy nasuwa wątpliwości odnośnie kwestii kluczowej tj. tego, czy zachowana została tożsamość pomiędzy czynem, który był przedmiotem decyzji prokuratorskich a czynem przypisanym oskarżonemu.

Istotą instytucji procesowej subsydiarnego aktu oskarżenia jest umożliwienie pokrzywdzonemu dochodzenia swych praw w postępowaniu sądowym w takim zakresie, w jakim uznawał on, że popełniono czyn zabroniony na jego szkodę i w jakim racji tych nie podzielił oskarżyciel publiczny. ***Nie ulega wątpliwości, że skarga subsydiarna może obejmować zarzut popełnienia tylko tego czynu, w związku z którym prokurator ponownie odmówił wszczęcia lub umorzył postępowanie.*** W związku z tym Sąd I-szej instancji badając podstawy zezwalające na wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia (art. 330 § 2 k.p.k.), w pierwszej kolejności powinien ustalić w oparciu o zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, ścigania, jakich czynów domagał się pokrzywdzony, a następnie – na podstawie treści postanowienia o odmowie wszczęcia (umorzeniu) postępowania przygotowawczego – stwierdzić, czy postępowanie to zostało zakończone w zakresie całego zawiadomienia złożonego przez pokrzywdzonego. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2008 r., sygn. IV KK 204/08, OSNKW 2009, nr 2, poz. 18)

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy należy zwrócić uwagę, iż postanowieniem z dnia 19 czerwca 2013 roku umorzono dochodzenie w sprawie zaistniałego w dniu 16 lutego **2013 roku** w O. przy ulicy (...) kierowania gróźb bezprawnych wobec A. K. w postaci pozbawienia życia, celem wymuszenia na pokrzywdzonym zwrotu wierzycelności w postaci pieniędzy w kwocie 4000 zł z tytułu opłaty za pozostawiony na parkingu pojazd marki B. należący do wymienionego tj. o czyn z art. 191 § 2 k.k.

Sygn. akt VII Ka 34/15

Prokurator Prokuratury Rejonowej, mając na uwadze tak określony przedmiot postępowania po ponownym rozpoznaniu sprawy postanowieniem z dnia 30.10.2013 roku ponownie wydał postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie.

Na skutek wniesionego przez oskarżyciela subsydiarnego aktu oskarżenia Sąd wyrokiem z dnia 1 października 2014 roku uznał oskarżonego K. K. (1) za winnego tego, że w dniu 16 lutego **2012 roku** w O. na parkingu ul. (...) kierował pod adresem A. K. groźby użycia przemocy oraz użył przemocy szarpiąc go i przewracając dla zmuszenia pokrzywdzonego do pozostawienia na parkingu samochodu marki B. (...) o nr rej. (...) w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności w kwocie 4000 zł z tytułu dzierżawy pomieszczenia myjni samochodowej należnej oskarżonemu od innej osoby, którą jako pełnomocnik reprezentował A. K., tj. popełnienia przestępstwa określonego art. 191 § 2 k.k.

Poddając szczegółowej analizie kierunek wszczęcia oraz zakres prowadzonego postępowania, w kompilacji z przypisanym oskarżonemu czynem należy zauważyć, iż ***część dyspozytywna wyroku, zawierająca rozstrzygnięcie co do winy i kary, odnosi się do innego zdarzenia historycznego, niż te które było przedmiotem wydania decyzji prokuratora w przedmiocie umorzenia postępowania.***

Wyrok zapadły w sprawie dotyczył po pierwsze zdarzenia historycznego mającego miejsce w dniu 16 lutego 2012 roku, kolejno kierowania pod adresem A. K. groźby użycia przemocy, ponadto jego działanie ukierunkowane zostało na zmuszenie pokrzywdzonego do pozostawienia na parkingu samochodu marki B. (...) o nr rej. (...) w celu wymuszenie zwrotu wierzytelności w kwocie 4000 zł z tytułu dzierżawy pomieszczenia myjni samochodowej należnej oskarżonemu od innej osoby.

Natomiast prowadzone postępowania przygotowawcze oraz zatwierdzona przez prokuratora decyzja o umorzeniu postępowania dotyczyła innego czasu, bowiem 2013 roku i choć zachodzi tożsamość miejsca to analizowane czynności wykonawcze dotyczyły kierowania gróźb bezprawnych w postaci pozbawienia życia. Również odmiennie został określony cel zachowania K. K. (1), który wskazywał na zwrot wierzytelności w postaci pieniędzy w kwocie 4000 zł z zupełnie innego tytułu.

W literaturze przyjmuje się, iż tożsamość czynu jest wyłączona gdy ujawniły się cztery różnice dotyczące miejsca, czasu, przedmiotu wykonawczego bądź też w porównywalnych

Sygn. akt VII Ka 34/15

określeniach czynu zachodzą różnice tak istotne, że wedle rozsądnej życiowej oceny nie można ich uznać za określenie tego samego zdarzenia faktycznego. (Waltoś, Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 2008, s. 26-27; M.Cieślak, Polska procedura karna, Warszawa 1973, s. 276-281; M. Rogalski, Tożsamość czynu w procesie karnym, Pi Pr. 2005/6/56)

W ocenie Sądu Odwoławczego Sąd Rejonowy powinien ponownie ocenić zgromadzony w sprawie materiał dowodowy ***w kontekście istnienia skargi uprawnionego oskarżyciela.*** Wnikliwej analizie należy poddać kwestię tożsamości zdarzeń faktycznych o jakich rozstrzygał Sąd I instancji, a które były przedmiotem umorzenia dochodzenia na etapie postępowania przygotowawczego. Ma to o tyle istotne znaczenie, iż ***z materiału dowodowego sprawy wynika, że do incydentów pomiędzy pokrzywdzonym a oskarżonym dochodziło dwukrotnie.*** Pokrzywdzony - jak zdaje się to wynikać z materiałów sprawy- zarówno w dniu ***16 lutego 2012 roku, jak i rok później w dniu 26 lutego 2013*** roku miał udać się na ul. (...) celem odebrania pojazdu B. z tym, że pokrzywdzony kwestionował, od samego początku aby oskarżony uzależniał wydanie samochodu A. K. od zapłaty przez niego kwoty 4 000 zł tytułem należności za dzierżawę pomieszczeń myjni. W jego ocenie A. K. nie chciał mu wydać samochodu z uwagi na nieuregulowane kwestie parkowania pojazdu B. na terenie należącym do oskarżonego. Dla

porównania z wyjaśnień oskarżonego wynika, iż pokrzywdzony był mu winien kwotę 4 000 zł tytułem nieopłaconej dzierżawy myjni samochodowej, a nadto kwotę 3 600 zł tytułem bezumownego korzystania z miejsca postojowego na jego nieruchomości. Oskarżony mógł mieć również roszczenie wynikające z długotrwałego przechowywania pojazdu pokrzywdzonego na jego terenie.

Nie przesądzając rozstrzygnięcia w sprawie, mając na uwadze tak istotne różnice w zakresie faktycznych granic rozpoznania sprawy na etapie postępowania przygotowawczego jak i przez Sądem I Instancji orzeczenie należało uchylić.

Zgodnie z art. 55 § 1k.p.k. wniesienie skargi subsydiarnej jest obwarowane wieloma warunkami. Drogę do jego wniesienia otwiera dopiero ponowne wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego, wydanego po uprzednim uchyleniu pierwszego postanowienia tej treści przez sąd i to pod warunkiem, że pokrzywdzony wykorzystał uprawnienie, o którym mowa w art. 306 § 1 (uchwałę SN z 20.3.2008 r., I KZP 39/07, OSNKW 2008, z. 5, poz. 32; zob. również art. 330 Nb 7). **Sąd**

Sygn. akt VII Ka 34/15

Rejonowy winien ustalić, czy czyny, odnośnie których formułowana jest skarga subsydiarna, są w istocie tymi samymi, co do których toczyło się uprzednio postępowanie przygotowawcze, zakończone decyzją procesową o jego umorzeniu. Ponowna weryfikacja treści zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, pozwoli w dalszej kolejności na weryfikację, czy postępowanie to zostało zakończone w zakresie całego zawiadomienia złożonego przez pokrzywdzonego, a w konsekwencji czy Sąd Rejonowy, winien rozpoznać merytorycznie sprawę, czy też umorzyć postępowanie na zasadzie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., wskazując na negatywną przesłankę procesową w postaci **braku skargi uprawnionego oskarżyciela.**

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż wątpliwości istniejące w aktualnym stanie sprawy nie pozwalają na jej definitywne rozstrzygnięcie. Z tych też względów zaskarżony wyrok należało uchylić a sprawę tę przekazać Sądowi Rejonowemu w Olsztynie, VII Wydziałowi Karnemu do ponownego rozpoznania (art. 437 § 2 k.p.k.), uznając jednocześnie, że z uwagi na wskazane wyżej przyczyny uchylenia analiza pozostałych zarzutów zawartych w apelacji stała się przedwczesna (art. 436 k.p.k.).